

Aditz langutzaile batua

ZENBAIT ARGITASUN ETA ARGIBIDE

Azkenik, Euskaltzaindiak ontzat hartu du eta birretsi euskal aditz laguntzaile batua. Oinharri izan ditu horretarako behiala izendatu zuen aditz batzordeak zatika aurkeztu dizkion adizkiak. Niri omen dagokit, izenez bederen batzorde horren buru naizenez gero, gure lanaren zer-nolakoa, luze-laburra eta zertarakoa hitz bitan azaltzea. Hona, bada, ahal bezain laburzki, Euskaltzaindiari eta euskaldun guztiei zor diedana.

Aspaldi esana dut aditza genuela batasun bidean aurki genezakeen behaztoporik bihurriena: hautatu behar, eta nekez hautatuko. Adizki sail baten alde mintzatzen baldin bagara, izan ere, badirudi baztertu eta arbuiatu egiten ditugula, nora ezean, horien kidekoak. Eta baztergarriak oro (berrikeriak, itxuragaiztoko formak eta abar) baztertu ondoan ere, bada beti, edozein har-eman adierazteko, euskal adizki zuzenik aski eta gehiegi. Hiztegi hauzietan, horrelako ugaritasuna ez da maiz asko aberastasuna baizik: *agitu*-ri esate baterako ez dio kalterik egiten aldamenean *gertatu* nahiz *jazo* edukitzeak, ezta *erori*-ri ere *jausi*-ren hurbiltasunak. Gramatika alorrean, ordea, berezko dirudi bata ala bestea, ez bata nahiz bestea, hartu behar genukeela, bata ala bestea utzi bertan behera: *gizon-ei* ala *gizon-ai*, *gizon-eri* ala *gizon-er*, ez guztiak nahaste.

Herabe nuen, beraz, eta duda-mudatan nenbilen batasunerako lehen urratsak egiten eta lurra iraultzen hasi ginen hartan. Gero

ikusi dut, ordea, non-nahi nabari zen eskea eta entzun nondik-nahi zetorren deia, ez baitira guti izan prestatzen ari diren liburu eta idazlanetarako gidaritze bila hurbildu zaizkigunak: nahiago zuten, dirudienez, gidaritze eskasa inolazko gidaritzarik eza baino. Batzorde lagunek, gainera, genuen premia larriaz ongi jabeturik, gogotik hartu zuten egotzi zitzaien eginbidea eta, gogotik hartzeaz gainera, etengabe ihardun dute azken fineraino bukatu arte.

Lerro lerro ipinirik aurkituko duzue hemen euskal aditz laguntzaile osoa (aditz laguntzaile *batez* mintzatuko naiz, bat ez bada ere), ez euskal aditza erabat. Falta direnak nabari dira: ez dago hemen ez *doa* ez *dakar*, ez horien antzeko beste sintetikorik. Beste aldi batetarako utziak izan dira, hain premiako ez genituelakoan. Aditz izenkiak ere ez dira orain agertzen: ez duzue ez *izaten* ez *izaiten*, ez *etorten* ez *etortzen*, ez *egonen* ez *egongo* ikusiko.

Bestalde, berriz, bat delako aditz laguntzaile hori osorik dator, ahalik eta osoen (1). Hor datoz, besteak beste, nik sekula erabili —eta agian sekula erabiliko— ez ditudan formak ere. Batzordekoak ez diraitsuak eta badakite zerbait adizkien maiztasunaz: *zaio*, alegia, maizago agertuko dela nornahiren luma- ezpainen *dakion* baino, eta *badu* areago *badeza* baino. Ez dute haatik, hizkuntza murriztu nahi izan, eta dituen eta izan ditzakeen aberastasunak oro gordetzen saiatu dira, egun edo bihar onerako izan daitezkeelakoan. Behin lanari lotu zaizkionez gero, nahiago izan dute lana burutik burura egin.

Hau ez da irakaspide bat: irakasle ikasientzat egina izan da, ez ikasleentzat. Alfer lana litzateke, beraz, hemen ez dauden argibide bila honera jotzea: irakasleari dagokio forma hauek nola erabili behar diren irakastea, batzuen eta besteen arteko bereizkuntzak adieraztea. Irakasle bakoitzaren eginbidea izango ere da nola —zein ordenatan— eta noraino behar zaizkion adizkiak ikasle sail bakoitzari irakatsi.

Norentzat eta zertarako aritu garen galdatuko didazue, behar bada. Erantzuna eta ihardespena aspaldixko ezaguna bada ere,

(1) Egia esan, mintzalaguna aipatzen duten adizkiak (*ez nauk, ez naun, ez nauzu etorri, ez naiz etorri*-ren ordeko direnean, eta horien gisakoak) ez ditugu oraingoa sartu.

ez da agian alferreko izango zaharrak hemen berritzea. Halaz guztiz ere, izango da, segur aski, entzungor egingo duenik.

Hobeko dut lehenbizi esan zertarako ez den egin. Ez du euskalkiak eta euskalkietako —batez ere, euskalki landuetako— aditza saihesteko eta suntsitzeko asmorik. Nola arbuia dezake Euskaltzaindiak euskaldunena den gauzarik? Euskalkiek badute gure artean, onenean edo gaitzenean ere, luzaroko bizitokirik, ahoz eta izkribuz. Aspaldidanik, ordea, zenbaitek, gero eta gehiagok, nahi du gurean euskalkien bereizkuntzen gainetik eta urrutiago legokeen hizkera bat: nahi du eta behar du. Zatitua eta berezia dagoen etxeak ez omen du iraungo; ezta ere, dirudienez, bihotz-erraietako etendurak eta ezberdintasunak gainditzeko gauza ez den hizkuntzak. Eta gauza ez bada, ez dadila behintzat izan guk, euskaldunok, beharrezko uste genituen eginahalak egin ez ditugulako egin behar genituen orduan.

Batasun hori, behin eta berriro esan da, ez dugu batipat behar literatur hizkuntzan, harako amets ditugun mailako fruituak ekar ditzakeen hartan. Hainbeste eta hainbeste hizkuntza batu eskolan eta eskolatik gora irakasten direnean, ez dira bestek ez bezala mintzatzeko dohain eta ahalmena duten bakanentzat irakasten: guztientzat, hiztun trebe eta dorpeentzat, irakasten dira. Ez elaberri eder eta poema zoragarriak sor ditzaten, baizik eta edozein, egunoroko premien asegarri, prosa hizkera biluzi, zehatz, zorrotz eta zailu baten jabe izan dadin, herriak eta eskualdeak zehar elkarren arteko har-emanetarako mintza eta adierazpide landu eta bateratua da non-nahi ikasten eta irakasten dena. Ez dezala, behinik-behin, inork egiaz esan gure artean gogo lukeen tresna falta zaionik.

Hemen bildurik daudenak, gainera, ez dira atzerrian bilduak, are gutiago inoren amets herrian: direnak, euskalkietarik hartuak dira. Ez oraingo euskalki bakar batetik, jakina, lehenagoko eta egungoen artetik baino. Joera bat hartu behar izan dugu —norakoa den, laster igerriko dio irakurle zuhurrak—, baina ezin bestean, alde guztietara makurtzeko eta hedatzeko genuen gogo biziari gogor eginaz.

Batzar lagunetik dudak eskerra eta zorra adierazi nahi nituzke, azkenera baino lehen. Gogotik egin dute lan; nork bere iritzien oinharriak ederki miratuak zituen eta, halaz guztiz, ba-

koitzaren uste berezi bezain bidezkoen gaineratik, nagusi agertu da beti batasun egarria.

Orobat diot batzordeari kontseilu eta laguntza eskaini dioten guztiez, eta ez dira ez guti ez nolana hikoak izan. Funtsezko arrazoietan finkaturik nahiago zituzten bideak ez baditugu beti hartu, ez ditugu inolaz ere gutietsi. Aitzitik, egia esan behar bada, gure artean aipatuak eta kontutan hartuak ziren maizenik ordu-rako, gero, gehienek usteari amore emanaz, hobetsi ez bagenituen ere. Gehienek, gainera, nahiago zuten forma bakarra hautatu, ahal zitekeelarik (2).

Ez batzordekoek ez Euskaltzaindiak ez dute uste lagun artean prestatu dugun adizki bilduma honen bitartez aditz laguntzaile batua eskura dugunik, besterik gabe. Batasuna ez da erdietsiko idazleek lehenbizi, hiztunek gero, forma berdinak eta berberak onhartu eta erabiliko dituztenean baizik. Euskaltzaindiak batasun bide bat eskaintzen die euskaldunei, bera ere euskaldun delarik, zernahi bide, denik malkarrena ere, biderik eza baino hobe delakoan. Euskaldunok dugu orain hitza. Mintzabeharra zen, halaz guztiz, Euskaltzaindia, sortu zenean bere bizkar hartu zuen zorra —batasun bidean aitzindari eta gidari izatekoa, alegia— zertxobait kitatzeko. Ez baita artean, eta mende erdia joana dugu, abiatu baizik egiteko horretan.

MITXELENA

Donostian, 1973 abuztuak 10.

(2) Dudazkoenak *-teke-* eta *-kete-* atzizkiak daramazkiten formak dira, berauetan batzordekoen eritziak beste guztietan baino bateragaitzagoak baitziren.

ADITZ BATZORDEA

Atal eragilea:

Luis Mitxelena, buru
Piarres Lafitte
Imanol Berriatua
Guillaume Eppherre
Patxi Altuna, idazkari

Kontseilu atala:

Lino Akesolo
Gabriel Aresti
Isidro Baztarrika
Jon Etxaide
Joseba Intxausti
Damaso Intza
Polikarpo Iraizoz
Xabier Kintana
René Lafon
Fernando Mendizabal
Inazio Omaetxebarria
Josu Oregi
Txillardegui (J.L.A.E.)

Arantzazun, 1972ko Uztailaren 28an, arratsaldeko hiru t'erdietan, bildu dira: Villasante buru, Haritschelhar buru-ordeko, Diharce, Irigoyen, Mitxelena, Satrustegi euskaltzainak; Altuna, Aresti, Berriatua, Intxausti, Kintana eta Oregi euskaltzain laguntzaile, euskal aditz batuaren batzordeko direnez eta San Martin idazkari eta Lizundia idazkari-ordezko direlarik. Arrue, Dassance, Eppherre, Erkiaga, A. Intza, Irigaray, Lafitte, Larzabal eta Lojendio jaunek ezin etorria adierazi dute, baita Akesolo batzordekoak ere.

Bilera hau alde z aurretik axola handikotzat hartua zen eta hala jakinerazi zien euskaltzain oso guztiei lehendakariak Uztailaren 17-an egindako deian.

Lojendio jaunak bidalitako iritzi eta oharrak irakurri dira. Irigaray jaunarena ere bai.

Mitxelena jaunak, aditz batzordeko buru bezala adierazten du zer eta nola eraman diren aditz batuaren lanak. Ondorean, aditz batzordekoek aurkeztu duten lana, orriz orri, forma bakoitza banan bana aztertu da.

Bigarren batzarrerako utzi da azken orraztapena eta onartze gorabehera, bigarren batzarreko deiari jarraituz eta Arautegiaren 25. artikulua araberan.

Arantzazun, 1972ko Uztailaren 29an, goizeko hamaiketan bildu dira: Villasante buru, Haritschelhar buru-ordeko, Diharce, Irigoyen, Mitxelena, Satrustegi euskaltzainak; Altuna, Berriatua, Intxausti, Kintana, laguntzaile eta aditz batzordekoak; San Martin idazkari eta Lizundia idazkari-ordezko direlarik. Arrue, Dassance, Eppherre, Erkiaga, A. Intza, Irigaray, Lafitte, Larzabal eta Lojendio euskaltzain osoek eta Akesolo, Aresti eta Oregi euskaltzain laguntzaile eta batzordekoek ezin etorria adierazi dute.

Bilkura honen gaia izan da aditz batzordeak prestatu duen batasunerako lana bigarren aldiz aztertzea. Batzordeak ez du oraindik aditz laguntzailearen zati bat baizik aurkeztu. Bildu direnek lan hori ikusi ondoan erabaki hau hartu dute, euskaltzain osoak, aho batez, mintzatzen direlarik:

IKUSI DIRENAK LIRAKE, EUSKALTZAINDIAREN IRITZIZ, ORAINGOZ EUSKERA IDATZIAREN BATASUNERAKO ADITZ JOKORIK EGOKIENAK. BATASUNARI BEGIRA HARTZEN DA, BERAZ, ERABAKI HAU, EUSKALKIEI DAGOZKIEN FORMA BEREZIAK ARBUIATU GABE

Euskaltzain oso guztiei, ezer esatekorik balute, eskatzen zaie iritzia ager dezaten izkribuz, orain onartu den adizki zerrendari buruz, Irailaren 10ean, Auritzen egingo den bilkura egunerako; onuragarri litzake iritzi hau, batez ere, zehazki finkatu gabe, bitara edo gehiagotara, gelditu diren adizkiei dagokienez.

Iraileko batzarre arruntean, birretsia emango zaio erabaki honi.

Besterik gabe bukatzen da bilkura, batzarkideek agiri hau izenpetzen dutelarik.

ADITZ BATUARI (LEHEN ZATIA) BIRRESPENA EMATEKOAN

Jaunak:

Batasunaren hauzian aditzarena da, noski, zailenetako pundua eta bai axola handienetakoa ere: hori ikusten ez duenik ez dago, ene ustez. Aditz batasuna egin ote daiteken istudiatzeko, eta egitekotan, nola egin aztertzeko, batzorde bat jar zezala eskatu zitzaion Euskaltzaindiari, eta honek Bilbaon 1970ko Iraileko batzarraren batzorde hori izendatzea erabaki zuen. Eta gero Donostian urte bereko azaroan batzordea izendatu zen.

Beraz, ia bi urte da batzordea jarririk dela. Hasieran motel antzean ibili zela uste dut. Batzordeko jaunek elkarrekin biltzeko egokiera gutxitxo. Iritziak ere kontu hontan oso desberdinak izan (eta ez naiz bat ere harritzen). Batzorde-buru den Mitxelena jauna ere urrutitxo genuen, eta hortik ere oztopo handia zetorren.

Mitxelena gure artean egon ohi den denbora-aldiak baliatuz, egin ziren hala ere lehen bilerak. Eta hasierako izotz hura urtuaz joan zen. Horrek ez du esan nahi gauza guztietan iritziak bat izatera heldu denik.

Beste aldetik, hesparru hau luze-zabala izanik, elkar aditzea edo iritzien bateratzea errazagoa zen punduetarik hastea pentsatu zuten, eta era hortara lanari lotu ziren.

Euskaltzaindiari, geroago eta usuago, eskeak datozkio aditz batze hau egin dezan. Kasu bat aipa dezadan, guztiok izango duzue go-goan Iratzeder jaunak joan deneko batzarre batera ekarri zigun galdea: Biblia Euskal-Herri osorako nahi dutela euskeratu, eta lehen-bai-lehen aditz batu hori eman dezagula, lan hortan dabilzanak horren beharrearantz direlako. Eta, bai, hortan da Euskaltzaindia, baina nahi bezain aguro gauzak ezin egin.

Azken Aste Sanduan batzordeak zerbait prestatu eta Apirilaren 4ean egindako euskaltzain osoen bilkura berezira txosten bat ekarri zuen: aditz batuaren lehen urratsak izan ziren haiek. Baina gauza behar bezain umotua ez zela ikusiz, dena uda partearako utzi zen.

Uda partea hutsaren bahian igaro ez zedin, Euskaltzaindiaren zuzendaritzak hiru egunetako jardunak antolatu zituen Arantzazun, uztailearen 27, 28 eta 29an, euskaltzain oso eta batzordekoiei dei eginez, bilera haiek axola handikotzat joaz eta Arautegiaren terminologian bilkura barrengo bereziak zirela aurretik abisatuz. Hobeto esateko, 27an batzordekoak bakarrik bildu ziren, hurrengo egunetako bilkura berezi horietara presentatu behar zen aditzari azken eskua emateko. Hurrengo bi egunetan euskaltzain osoek eta batzordekoek eskuz-esku lan eginez, bana-banaka aztertu eta eztabaidatu zuten proposamendu hura. Eta azkenean, bigarren bilkura berezian, uztailearen 29an, onartua izan zen. Dударik gabe, egun handia eta gogoangarria izan zen hura. Euskeraren etorkizunerako urrats larri bat egindako eguna.

Orduko agiriak garbi dionez, hautatu diren aditz formekin ez dira euskalkienak arbuatzen; baina euskera idatziaren batasunerako horiek dira, Euskaltzaindiaren iritziz, oraingoz behintzat, aditz jokorik egokienak.

Beraz, aditzaren zati handi bat onarturik eta erabakirik gelditu zen barrengo bilkura berezi hartan. Baina aditz jokoetan ikusiko duzuen bezala, badira forma batzuk zalantzazkoak edo interrogazio marka batez markatuak. Horregatik, eta hauzi hau hain axola handiko gauza zenez, bilera haietara etortzerik izan ez zuten euskaltzain osoei oharrak biartzeko epea eman behar zitzaizela pentsatu zen, batez ere zalantzazko forma horiek, ahal izatekotan, argitzeko. Oharrak biartzeko epea Auritzeko egunera arte jarri zen. Gero ratifikazioa Iraileko batzarre hontan ematekotan. "Irai-

leko batzarre arruntean, birretsia emango zaio erabaki honi": horrela dio uztaileko agiriak.

Nik dakidala, hiru ohar hartu ziren: Oregi, Manuel Lekuona eta Alfonso Irigoienena. Eta hirurak batzorde-buru den Mitxelena-nari bidali zitzaizkion.

Damurik, gaur ere ez dugu geure artean Mitxelena jauna. Baina haren orde, batzorde-idazkari den Aita Altunak emango dizkigu arazo guzti honi dagozkion xehetasun eta garbitasunak.

Gaur, bada, onartu zen aditz zatiari ratifikazio edo birretsia ematea eskatzen zaie euskaltzain osoei. Etortzerik ez duten euskaltzain osoek beste euskaltzain oso baten bidez eman dezakete beren botoa.

Bukatzeko: aditz batzordeari, egindako lanagatik, neure eta guztion eskerrona eta txaloa agertu nahi diet. Eta bien bitartean, lehen urrats handi hau egin ondoren, berriz ere lanari lot eta aurrera segi dezaten eskatzen diet.

Euskaltzaindiak batasunerako proposatzen duen aditz batu hau aurtengo Euskera-ren 2. zenbakian agertuko da.

Donostia,29-IX-72

EUSKALTZAINDIKO BATZAR AGIRIAREN ZATIA

(1972-IX-29)

d) *Aditz batuari (lehen zatia) birretsia ematea:*

Villasante euskaltzain buruak sarrera gisako txosten bat irakurtzen du. Eman diren urratsak zelan jarraitu diren adieraziaz.

Idazkiz hartu diren oharren berri eman da. Dudan dauden aditzak hobeto aztertzeke alde batera uzten dira, eta gainerakoak onhartzen dira.

Euskaltzain buruordeak, aurrerantzean honelako erabagiak hartzea luzeegi joan ez dadin, euskaltzain numerokoak batzarretara joateko ahalegina egitea eskatzen du.

Uztailaren 29ko erabakia aztertzen da. Dudagatik oraingoz alde batera uzten diren aditzen berri ematen da. Oharrak dituzten aditzok, batzordeak gogoan hartuko ditu, horiek soilik aztertzeko. Gainerakoa batzarturik dauden euskaltzainak aho batez ontzat hartzen dute: Villasante, Haritschelhar, Irigaray, Irigoyen, Lafitte, Satrustegi eta San Martin jaunek. Hauek gainera, batzartuak erabagitzen dutenaren alde, idazkiz eta poderioa emanez, jaun hauen berriak eman dira: Arrue, Dassance, Diharce, Eppherre, Larzabal, Lekuona, Lojendio eta Mitxelena jaun euskaltzainak. Esan bezala, oharrak jarritako aditzak gerorako utziaz. Onhartua multikopiatuaz zabaltzen da, geroago EUSKERAN argitaratzeko.

* * *

Bilbon, 1973ko Apirilaren 6an, goizeko hamaitetan bildu dira: Villasante buru, Mitxelena, Lafitte, Satrustegi eta Irigoyen euskaltzainak; Altuna, Berriatua, Aresti, Intxausti, Kintana, Oregi, laguntzaile eta aditz batzordekoak; Lekuonak (D. Manuel) eta Txillardegik beren ezin etorria adieraziaz beren oharrak bidali dituzte; Haritschelhar, San Martin, Diharce eta Iraizoz euskaltzainek beren ezin etorria adierazi dute. Txillardegik bere botoa aditz batzordeko bezala, Mitxelena jaunaren eskuetan uzten du. A. Diharcek bere poderioa Lafitteri ematen dio eta San Martinek Satrustegiri.

Bilera hau alde aurretik axola handikotzat hartua zen eta hala jakinerazi zien euskaltzain oso guztiei lehendakariak Martxoaren 23an egindako deian.

Batzarrak lehen osatu gabeko aditz laguntzaileen formak aztertu ditu batipat. Goizeko partea ordu bat eta erdietan mozten da eta arratsaldean jarraitu azterketa berean arratsaldeko zazpi t'erdia arte.

Bigarren batzarrerako utzi da azken orraztapena eta onartze gora-behera, bigarren batzarreko deiari jarraituaz eta Arautegia-
ren 25. artikulua araberan.

Bilbon, Euskaltzaindiaren etxean, 1973-ko Apirilaren 7an, goizeko hamaiketan bildu dira: Villasante buru, Mitxelena, Lafitte eta Irigoyen euskaltzainak; Altuna, Aresti, Berriatua, Intxausti, Kintana eta Oregi, laguntzaile eta aditz batzordekoak; Satrustegi jaunak azken orduan iritxiko dela adierazi du; Lekuonak (D. Manuel) eta Txillardegik beren ezin etorria adieraziaz beren oharrak bidali dituzte; Haritschelhar, San Martin, Diharce eta Iraizoz euskaltzainek beren ezin etorria adierazi dute. Txillardegik bere botoa aditz batzordeko bezala, Mitxelena jaunaren eskuetan uzten du, A. Diharcek bere poderioa Lafitteri ematen dio eta San Martinek Satrustegiri.

Bildu direnek azken azterketak egin ondoren bi aditz laguntzaileak batutzat eman dituzte eta Euskaltzaindiak bere birrespena legez eman dezan, beste erabakiok hartu dira. 1. Mitxelena, batzorde buruak, eta Altuna, batzorde idazkariak, egin dezatela onartuak diren adizki guztien zerrenda, ze asmoz eta zertarako aditza batu den azaldurik; 2. Zerrenda hau euskaltzain oso guztiei eta batzordekoei zabal dakiela, Gasteizko batzarrean denei barreiatu eta hamabost egunen buruan beren iritziak eman ditzaten. 3. Maiatzaren 25ean, Donostian egingo den batzarrean Euskaltzaindiaren birrespen ofiziala izango da.

Besterik gabe bukatzen da bilkura, batzarkideek agiri hau izenpetzen dutelarik.

ADITZ LAGUNTZAILE BATUARI (BIGARREN ZATIA)
BIRRESPENA EMATEKOAN

Jaunak:

Gure Arautegiaren terminologian, barrengo bilkura berezia da gaur goizean egiten dugun hau. Eta bidalitako deietarik badakizute, noski, zein den bilkura honetako gai nagusia: Aditz laguntzaile batuaren 2. zatiari birrespena ematea. Lehen zatiari eman zitzaionean esan nituenak, ez ditut berriz esango. Orduetik hona egin direnak gogoratuko ditut bakarrik.

Hementxe, Donostian, ihaz, Irailaren 29an egindako batzarrean, aditz horren lehen zatiari birrespena eman zion Euskaltzaindiak. Geroztik, urtearen azkenaldean, bilera bat egin zen Bilbon, Euskaltzaindiaren etxean, eta joan den Apirileko 6 eta 7an Bilboko gure etxean egindako bilkura berezietan, falta zena prestatua eta onartua izan zen.

Era hortara, aditz laguntzaile osoa, euskera batuan erabiltzekoa, gerturik eta onarturik dugu. Batzordeko idazkaritzak aditz horren kopiak garaiz atera zituen eta euskaltzain osoei eta batzordeko diren guztiei zabaldu zizkien. Oharrak bialtzeko, hilabeteko epea jarri zen.

Jaso diren oharrok batzorde idazkariari pasatu zitzaizkion. Gaur bilkura hontan geure artean ditugu batzordeko jaunak. Berrek emango dute ohar hoiengatik.

Batzordeko buru den Mitxelena jaunari eskatuko nioke, hitz gutxitan izango bada ere, esplika dezala egindako lanaren nondik norakoa. Aditz hau, alegia, bere ustez, noiz eta zer lan-klasetan erabiltzekoa den esan dezala. Aurreko zatia onartu zeneko agirian garbi esaten da aditz hau onartzeaz ez direla inola ere euskalkietako aditzak arbuizatzen. Euskera batuak ez dituela, alegia, euskalki batuetako formak galerazten. Beharbada orain ere hori esan behar da. Euskaltzaindia euskera batuaren alde egonagatik, ez dela, hargatik, euskalkien etsai. Bai batarentzat eta bai besteentzat ere badela tokia. Noiz zein erabili, bakoitzak ikusiko du, baina beharbada hortaz argitasun bat ematea ez legoke gaizki.

Jaunak: aditz hau gertatzeaz egin den urratsa ez da txantxetakoa izan, guttiz handia baizik. Aita Fernando Mendizabal-ek (batzordekoa bait da), Alemaniatik bere oharrak bialtzean, argi eta garbi aitortzen zidan bere poza, eta bai bere harridura ere, egin den lan handi honengatik. Orain bi-hiru urtetako gauzen egoera ikusi —zion berak— eta nork sinetsi behar zuen hain denbora gutitan maila hortara heltzea posible izango zenik?

Posible gertatu da, batzordekoen lan eta borondateari eskerak. Zorionak eman nahi dizkiet.

Batzorde idazkari eta burua mintzatuko dira orain beren argitasunak emateko. Eta ondoren, birrespenari dagokion botazioa egingo da. Birrespen hori aditz honi ematen baldin bazaio, lehen-bai-lehen gertatuko da argitaratze ofiziala, Mitxelena jaunaren hitzaurre batekin.

Beste puntutxo bat, ongi loturik uztea komeni dena. Aditz ofizial honen gainean Euskaltzaindiak egile-eskubideak zorrozki lotu eta galdatu behar ote ditu? Beste norbaitek, gure argitaratzearen ondoren, beste edizio bat egin nahi baldin badu, gure baimena eta baldinkizunak bete behar ote ditu?

Gramatika moduko lan batean hemengo adizkiak aipatzea eta jartzea zilegi izango dela uste dut. Eta aditz osoa, bera baka-rrik edo gramatikazko beste gauza batzuekin batean, sartu nahi baldin badu? Nolanahi ere, arazo honen mugak garbi uztea komeniko da, batez ere geroari begiratuaz.

Donostia, 1973, uztailak 27.

EUSKALTZAINDIAREN BILERA BEREZIA

(*Euskaltzain osoena*)

1973-7-27

Donostian, 1973ko uztailaren 27an, Gipuzkoako Diputazioan, Euskaltzaindiaren gelan, bildu dira: Villasante euskaltzainburua, Haritschelhar buru-ordezkoa; Arrue, Diharce, Irigoyen, Lafitte, Mitxelena, Satrustegi eta San Martin, euskaltzain jaunak.

Ezin etorria adieraziaz, beren poderioak eman dituzte: J. M. Lojendiok A. Irigaray-ri; Lafon-ek Villasanteri; Dassance, Epphere, eta Larzabalek Haritschelhar-i.

Hoiez gainera, Altuna, Berriatua, Intxausti, Kintana aditz batzordekoak, eta Lizundia idazkari-ordea.

Euskaltzainburuak, aditz-batua eratzeko izendatu zen batzordea eskertu du bere lanagatik, eta aldez aurretik euskaltzainen artean zabaldu den aditz laguntzaile bateratuaren aurkezpena egin du.

Ondorean, Mitxelena, lana azaltzeko eraz mintzatu da.

Hartu diren oharrak banan bana aztertzen dira: A. Irigaray, M. Lekucna, X. Kintana, I. Berriatua eta Mendizabal-enak dira. Oharrok aintzat harturik, hortaz ihardun da elkarrizketa, erizpideak puntuz-puntu begiratuaz. Eta, azkenik, botoetara jo da:

15 boto baietz eta 0 ezetz.

Aditz laguntzaile batua

I. IRAGANGAITZA

1. NOR

A1. naiz
haiz
da
gara
zara
zarete
dira

A2. naizateke
haizateke
dateke
garateke
zarateke
zaratekete
dirateke

OHAR A1: *da, gara, zara, dira* baina *den, garen, zaren, diren* eta *dela, garela, zarela, direla, etab.*

A3. nadin
hadin
dadin
gaitezen
zaitezen
zaitezten
daitezen

A4. banadi
bahadi
badadi
bagaitez
bazaitez
bazaitezte
badaitez

A5. naiteke
haiteke
daiteke
gaitezke
zaitezke
zaitezkete
daitezke

- B1. nintzen
hintzen
zen
ginen
zinen
zineten
ziren
- B2. nintzateke
hintzateke
litzateke
ginateke
zinateke
zinatekete
lirateke
- B3. nintzatekeen
hintzatekeen
zatekeen
ginatekeen
zinatekeen
zinateketen
ziratekeen
- B4. banintz
bahintz
balitz
bagina
bazina
bazinete
balira
- B5. nendin
hendin
zedin/ledin
gintezen
zintezen
zintezten
zitezen/litezen

OHAR B5: *etor zedin nahi nuen baina etor ledin nahi nuke,
etor zitezen nahi nuen baina etor litezen nahi
nuke.*

B6. banendi
bahendi
baledi
bagintez
bazintez
bazintezte
balitez

B7. ninteke
hinteke
liteke
gintezke
zintezke
zintezkete
litezke

B8. nintekeen
hintekeen
zitekeen
gintezkeen
zintezkeen
zintezketen
zitezkeen

C. (nadin)
hadi
bedi
(gaitezen)
zaitez
zaitezte
bitez

OHAR C: *Bedi* eta *bitez*-en ondoan *biz* eta *bira* ("hala *biz*" eta "hala *bira*") ere onartu dira; baina azken biok ez dira laguntzaile, sintetiko baizik.

2. NOR-NORI

A1.
natzaik/natzain
natzaio
.....
natzaizu
natzaizue
natzaie

A2.
natzaiake/natzainake
natzaioke
.....
natzaizuke
natzaizueke
natzaieke

hatzait

.....

hatzaio

hatzaigu

.....

.....

hatzaie

zait

zaik/zain

zaio

zaigu

zaizu

zaizue

zaie

.....

gatzaizkik/gatzaizkin

gatzaizkio

.....

gatzaizkizu

gatzaizkizue

gatzaizkie

zatzaizkit

.....

zatzaizkio

zatzaizkigu

.....

.....

zatzaizkie

zatzaizkidate

.....

zatzaizkiote

zatzaizkigute

.....

.....

zatzaizkiete

hatzaidake

.....

hatzaioke

hatzaiguke

.....

.....

hatzaieke

zaidake

zaiake/zainake

zaioke

zaiguke

zaizuke

zaizueke

zaieke

.....

gatzaizkiake/gatzaiz-
kinake

gatzaizkioke

.....

gatzaizkizuke

gatzaizkizueke

gatzaizkieke

zatzaizkidake

.....

zatzaizkioke

zatzaizkiguke

.....

.....

zatzaizkieke

zatzaizkidakete

.....

zatzaizkiokete

zatzaizkigukete

.....

.....

zatzaizkiekete

zaizkit
 zaizkik/zaizkin
 zaizkio
 zaizkigu
 zaizkizu
 zaizkizue
 zaizkie

zaizkidake
 zaizkiake/zaizkinake
 zaizkioke
 zaizkiguke
 zaizkizuke
 zaizkizueke
 zaizkieke

A3.
 nakian/nakinan
 nakion

 nakizun
 nakizuen
 nakien

A4.
 nakiake/nakinake
 nakioko

 nakizuke
 nakizueke
 nakieke

hakidan

hakidake

....
 hakion
 hakigun

....
 hakioko
 hakiguke

....

 hakien

....

 hakieke

dakidan
 dakian/dakinan
 dakion
 dakigun
 dakizun
 dakizuen
 dakien

dakidake
 dakiako/dakinake
 dakioko
 dakiguke
 dakizuke
 dakizueke
 dakieke

....
 gakizkian/gakizkinan
 gakizkion

....
 gakizkiako/gakizkinake
 gakizkioke

....
 gakizkizun
 gakizkizuen
 gakizkien

....
 gakizkizuke
 gakizkizueke
 gakizkieke

zakizkidan

.....

zakizkion

zakizkigun

.....

.....

zakizkien

zakizkidaten

.....

zakizkioten

zakizkiguten

.....

.....

zakizkieten

dakizkidan

dakizkian/dakizkinan

dakizkion

dakizkigun

dakizkizun

dakizkizuen

dakizkien

zakizkidake

.....

zakizkioke

zakizkiguke

.....

.....

zakizkieke

zakizkidakete

.....

zakizkiokete

zakizkigukete

.....

.....

zakizkiekete

dakizkidake

dakizkiake/dakizkinake

dakizkioke

dakizkiguke

dakizkizuke

dakizkizueke

dakizkieke

A5.

banakik/banakin

banakio

.....

banakizu

banakizue

banakie

bahakit

.....

bahakio

bahakigu

.....

.....

bahakie

badakit
 badakik/badakin
 badakio
 badakigu
 badakizu
 badakizue
 badakie

.....
 bagakizkik/bagakizkin
 bagakizkio

 bagakizkizu
 bagakizkizue
 bagakizkie

bazakizkit

 bazakizkio
 bazakizkigu

 bazakizkie

bazakizkide

 bazakizkiote
 bazakizkigute

 bazakizkiete

badakizkit
 badakizkik/badakizkin
 badakizkio
 badakizkigu
 badakizkizu
 badakizkizue
 badakizkie

B1.
 nintzaian/nintzainan
 nintzaion

 nintzaizun
 nintzaizuen
 nintzaien

hintzaidan

 hintzaion
 hintzaigun

 hintzaien

zitzaidan
 zitzaian/zitzainan
 zitzaion
 zitzaigun
 zitzaizun
 zitzaizuen
 zitzaien

.....
 gintzaizkian/gintzaizkinan

gintzaizkion

 gintzaizkizun
 gintzaizkizuen
 gintzaizkien

zintzaizkidan

 zintzaizkion
 zintzaizkigun

 zintzaizkien

B2.
 nintzaiake/nintzainake
 nintzaioke

 nintzaizuke
 nintzaizueke
 nintzaieke

hintzaidake

 hintzaioke
 hintzaiguke

 hintzaieke

litzaidake
 litzaiake/litzainake
 litzaioke
 litzauguke
 litzazuke
 litzazueke
 litzaeke

.....
 gintzaizkiake/gintzaizki-
 nake
 gintzaizkioke

.....
 gintzaizkizuke
 gintzaizkizueke
 gintzaizkieke

zintzaizkidake

 zintzaizkioke
 zintzaizkiguke

 zintzaizkieke

zintzaizkidaten

.....

zintzaizkioten

zintzaizkiguten

.....

.....

zintzaizkieten

zintzaizkidakete

.....

zintzaizkiokete

zintzaizkigukete

.....

.....

zintzaizkiekete

B3.

.....

nintzaiakeen/nintzainakeen

nintzaiokeen

.....

nintzaizukeen

nintzaizuekeen

nintzaiekeen

hintzaidakeen

.....

hintzaiokeen

hintzaigukeen

.....

.....

hintzaiekeen

zitzaidakeen

zitzaiakeen/zitzainakeen

zitzaiokeen

zitzagukeen

zitzazukeen

zitzazuekeen

zitzaekeen

.....

gintzaizkiakeen/gintzaizkinakeen

gintzaizkiokeen

.....

gintzaizkizukeen

gintzaizkizuekeen

gintzaizkiekeen

zintzaizkidakeen

.....

zintzaizkiokeen
zintzaizkigukeen

.....

.....

zintzaizkiekeen

zintzaizkidaketen

.....

zintzaizkioketen
zintzaizkiguketen

.....

.....

zintzaizkieketen

zitzazkidakeen

zitzazkiakeen/zitzazkinakeen

zitzazkiokeen

zitzazkigukeen

zitzazkizukeen

zitzazkizuekeen

zitzazkiekeen

B4.

banintzaik/banintzain

banintzaio

.....

banintzaizu

banintzaizue

banintzaie

bahintzait

.....

bahintzaio

bahintzaigu

.....

.....

bahintzaie

balitzait
balitzaik/balitzain
balitzaio
balitzaigu
balitzaizu
balitzaizue
balitzaie

.....
bagintzaizkik/bagintzaizkin
bagintzaizkio
.....
bagintzaizkizu
bagintzaizkizue
bagintzaizkie

bazintzaizkit
.....
bazintzaizkio
bazintzaizkigu
.....
.....
bazintzaizkie

bazintzaizkide
.....
bazintzaizkiote
bazintzaizkigute
.....
.....
bazintzaizkiete

balitzaizkit
balitzaizkik/balitzaizkin
balitzaizkio
balitzaizkigu
balitzaizkizu
balitzaizkizue
balitzaizkie

B5.

nenkian/nenkinan
nenkion

.....

nenkizun
nenkizuen
nenkien

henkidan

.....

henkion
henkigun

.....

.....

henkien

zekidan (lekidan)
zekian/zekinan (lekian/lekinan)
zekion (lekion)
zekigun (lekigun)
zekizun (lekizun)
zekizuen (lekizuen)
zekien (lekien) Ikus OHAR B5.

.....

genkizkian/genkizkinan
genkizkion

.....

genkizkizun
genkizkizuen
genkizkien

zenkizkidan

.....

zenkizkion
zenkizkigun

.....

.....

zenkizkien

zenkizkidaten

.....

zenkizkioten

zenkizkiguten

.....

.....

zenkizkieten

zekizkidan (lekizkidan)

zekizkian/zekizkinan (lekizkian/lekizkinan)

zekizkion (lekizkion)

zekizkigun (lekizkigun)

zekizkizun (lekizkizun)

zekizkizuen (lekizkizuen)

zekizkien (lekizkien)

Ikus OHAR B5 (or. 22)

B6.

.....

banenkik/banenkin

banenkio

.....

banenkizu

banenkizue

banenkie

bahenkit

.....

bahenkio

bahenkigu

.....

.....

bahenkie

balekit

balekik/balekin

balekio

balekigu

balekizu

balekizue

balekie

B7.

.....

nenkiake/nenkinake

nenkioke

.....

nenkizuke

nenkizueke

nenkieke

henkidake

.....

henkioke

henkiguke

.....

.....

henkieke

lekidake

lekiake/lekinake

lekioke

lekiguke

lekizuke

lekizueke

lekieke

.....
bagenkizkik/bagenkizkin

bagenkizkio

.....
bagenkizkizu
bagenkizkizue
bagenkizkie

bazenkizkit

.....
bazenkizkio
bazenkizkigu

.....
.....
bazenkizkie

bazenkizkidate

.....
bazenkizkiote
bazenkizkigute

.....
.....
bazenkizkiete

balekizkit
balekizkik/balekizkin
balekizkio
balekizkigu
balekizkizu
balekizkizue
balekizkie

.....
genkizkiake/genkizki-
nake
genkizkioke

.....
genkizkizuke
genkizkizueke
genkizkieke

zenkizkidake

.....
zenkizkioke
zenkizkiguke

.....
.....
zenkizkieke

zenkizkidakete

.....
zenkizkiokete
zenkizkigukete

.....
.....
zenkizkiekete

lekizkidake
lekizkiake/lekizkinake
lekizkioke
lekizkiguke
lekizkizuke
lekizkizueke
lekizkieke

B8.
nenkiakeen/nenkinakeen
nenkiokeen

.....
nenkizukeen
nenkizuekeen
nenkiekeen

henkidakeen

.....

henkiokeen

henkigukeen

.....

.....

henkiekeen

zekidakeen

zekiakeen/zekinakeen

zekiokeen

zekigukeen

zekizukeen

zekizuekeen

zekiekeen

.....

genkizkiakeen/genkizkinakeen

genkizkiokeen

.....

genkizkizukeen

genkizkizuekeen

genkizkiekeen

zenkizkidakeen

.....

zenkizkiokeen

zenkizkigukeen

.....

.....

zenkizkiekeen

zenkizkidaketen

.....

zenkizkioketen

zenkizkiguketen

.....

.....

zenkizkieketen

zekizkidakeen
 zekizkiakeen/zekizkinakeen
 zekizkiokeen
 zekizkigukeen
 zekizkizukeen
 zekizkizuekeen
 zekizkiekeen

C.

.....
 (nakia-/nakina-)
 (nakio-)

 (nakizu-)
 (nakizue-)
 (nakie-)

hakit

 hakio
 hakigu

 hake

bekit
 bekik-bekin
 bekio
 bekigu
 bekizu
 bekizue
 bekie

.....
 (gakizkia-/gakizkina-)
 (gakizkio-)

 (gakizkizu-)
 (gakizkizue-)
 (gakizkie-)

zakizkit

.....

zakizkio

zakizkigu

.....

.....

zakizkie

zakizkide

.....

zakizkiote

zakizkigute

.....

.....

zakizkiete

bekizkit

bekizkik-bekizkin

bekizkio

bekizkigu

bekizkizu

bekizkizue

bekizkie

II. IRAGANKORRA

1. NOR-NORK

A1.	A2.
nauk/naun	naukek/nauken
nau	nauke
.....
nauzu	naukezu
nauzue	naukezue
naute	naukete
-----	-----
haut	hauket
.....
hau	hauke
haugu	haukegu
.....
.....
haute	haukete
-----	-----
dut	duket
duk/dun	dukek/duken
du	duke
dugu	dukegu
duzu	dukezu
duzue	dukezue
dute	dukete
-----	-----
.....
gaituk/gaitun	gaituzkek/gaituzken
gaitu	gaituzke
.....
gaituzu	gaituzkezu
gaituzue	gaituzkezue
gaituzte	gaituzkete

zaitut

.....

zaitu

zaitugu

.....

.....

zaituzte

zaituztet

.....

zaituzte

zaituztegu

.....

.....

zaituzte(te)

ditut

dituk/ditun

ditu

ditugu

dituzu

dituzue

dituzte

zaituzket

.....

zaituzke

zaituzkegu

.....

.....

zaituzkete

zaiztuzketet

.....

zaiztuzkete

zaiztuzketegu

.....

.....

zaituzkete(te)

dituzket

dituzkek/dituzken

dituzke

dituzkegu

dituzkezu

dituzkezue

dituzkete

A3.

.....

nazaan/nazanan

nazan

.....

nazazun

nazazuen

nazaten

hazadan

.....

hazan

hazagun

.....

.....

hazaten

dezadan
dezaan/dezanan
dezan
dezagun
dezazun
dezazuen
dezaten

.....
gaitzaan/gaitzanan
gaitzan
.....
gaitzazun
gaitzazuen
gaitzaten

zaitzadan
.....
zaitzan
zaitzagun
.....
.....
zaitzaten

zaitzatedan
.....
zaitzaten
zaitzategun
.....
.....
zaitzate(te) n

ditzadan
ditzaan/ditzanan
ditzan
ditzagun
ditzazun
ditzazuen
ditzaten

A4.
 banazak/banazan
 banaza

 banazazu
 banazazue
 banazate

bahazat

 bahaza
 bahazagu

 bahazate

badezat
 badezak/badezan
 badeza
 badezagu
 badezazu
 badezazue
 badezate

.....
 bagaitzak/bagaitzan
 bagaitza

 bagaitzazu
 bagaitzazue
 bagaitzate

bazaitzat

 bazaitza
 bazaitzagu

 bazaitzate

A5.
 nazakek/nazaken
 nazake

 nazakezu
 nazakezue
 nazakete

hazaket

 hazake
 hazakegu

 hazakete

dezaket
 dezakek/dezaken
 dezake
 dezakegu
 dezakezu
 dezakezue
 dezakete

.....
 gaitzakek/gaitzaken
 gaitzake

 gaitzakezu
 gaitzakezue
 gaitzakete

zaitzaket

 zaitzake
 zaitzakegu

 zaitzakete

bazaitzatet

.....

bazaitzate

bazaitzategu

.....

.....

bazaitzate(te)

zaitzaketet

.....

zaitzakete

zaitzaketegu

.....

.....

zaitzakete(te)

baditzat

baditzak/baditzan

baditza

baditzagu

baditzazu

baditzazue

baditzate

ditzaket

ditzakek/ditzaken

ditzake

ditzakegu

ditzakezu

ditzakezue

ditzakete

B1.

....

ninduan/nindunan

ninduen

.....

ninduzun

ninduzuen

ninduten

B2.

.....

nindukek/ninduken

ninduke

.....

nindukezu

nindukezue

nindukete

hindudan

.....

hinduen

hindugun

.....

.....

hinduten

hinduket

.....

hinduke

hindukegu

.....

.....

hindukete

nuen

huen

zuen

genuen

zenuen

zenuten

zuten

nuke

huke

luke

genuke

zenuke

zenukete

lukete

.....
gintuan/gintunari
gintuen

.....
gintuzun
gintuzuen
gintuzten

zintudan

.....
zintuen
zintugun

.....
.....
zintuzten

zintuztedan

.....
zintuzten
zintuztegun

.....
.....
zintuzte(te)n

nituen
hituen
zituen
genituen
zenituen
zenituzten
zituzten

.....
gintuzkek/gintuzken
gintuzke

.....
gintuzkezu
gintuzkezue
gintuzkete

zintuzket

.....
zintuzke
zintuzkegu

.....
.....
zintuzkete

zintuzketet

.....
zintuzkete
zintuzketegu

.....
.....
zintuzkete(te)

nituzke
hituzke
lituzke
genituzke
zenituzke
zenituzkete
lituzkete

B3.
nindukean/nindukenan
nindukeen
.....
nindukezun
nindukezuen
ninduketzen

hindukedan

.....

hindukeen

hindukegun

.....

.....

hinduketen

nukeen

hukeen

zukeen

genukeen

zenukeen

zenuketen

zuketan

.....

gintuzkean/gintuzkenan

gintuzkeen

.....

gintuzkezun

gintuzkezuen

gintuzketen

zintuzkedan

.....

zintuzkeen

zintuzkegun

.....

.....

zintuzketen

zintuzketedan

.....

zintuzketen

zintuzketegun

.....

.....

zintuzkete(te)n

nituzkeen
 hituzkeen
 zituzkeen
 genituzkeen
 zenituzkeen
 zenituzketen
 zituzketen

B4.
 baninduk/banindun
 banindu

....
 baninduzu
 baninduzue
 banindute

bahindut

....
 bahindu
 bahindugu

....

 bahindute

banu
 bahu
 balu
 bagenu
 bazenu
 bazenute
 balute

....
 bagintuk/bagintun
 bagintu

....
 bagintuzu
 bagintuzue
 bagintuzte

bazintut

.....

bazintu

bazintugu

.....

.....

bazintuzte

bazintuztet

.....

bazintuzte

bazintuztegu

.....

.....

bazintuzte(te)

banitu

bahitu

balitu

bagenitu

bazenitu

bazenituzte

balituzte

B5.

.....

nintzaan/nintzanan

nintzan

.....

nintzazun

nintzazuen

nintzaten

hintzadan

.....

hintzan

hintzagun

.....

.....

hintzaten

nezan
 hezan
 zezan/lezan
 genezan
 zenezan
 zenezaten
 zezaten/lezaten Ikus OHAR B5 (or. 22)

.....
 gintzaan/gintzanan
 gintzan

 gintzazun
 gintzazuen
 gintzaten

zintzadan

 zintzan
 zintzagun

 zintzaten

zintzatedan

 zintzaten
 zintzategun

 zintzate(te)n

nitzan
 hitzan
 zitzaan/litzaan (ikus OHAR B5)
 genitzaan
 zenitzaan
 zenitzaten
 zitzaten/litzaten (ikus OHAR B5)

B6.
 banintzak/banintzan
 banintza

 banintzazu
 banintzazue
 banintzate

bahintzat

 bahintza
 bahintzagu

 bahintzate

baneza
 baheza
 baleza
 bagezeza
 bazeneza
 bazenezate
 balezate

.....
 bagintzak/bagintzan
 bagintza

 bagintzazu
 bagintzazue
 bagintzate

bazintzat

 bazintza
 bazintzagu

 bazintzate

B7.
 nintzakek/nintzaken
 nintzake

 nintzakezu
 nintzakezue
 nintzakete

hintzaket

 hintzake
 hintzakegu

 hintzakete

nezake
 hezake
 lezake
 genezake
 zenezake
 zenezakete
 lezakete

.....
 gintzakek/gintzaken
 gintzake

 gintzakezu
 gintzakezue
 gintzakete

zintzaket

 zintzake
 zintzakegu

 zintzakete

bazintzatet	zintzaketet
.....
bazintzate	zintzakete
bazintzategu	zintzaketegu
.....
.....
bazintzate(te)	zintzakete(te)
<hr/>	<hr/>
banitza	nitzake
bahitza	hitzake
balitza	litzake
bagenitza	genitzake
bazenitza	zenitzake
bazenitzate	zenitzakete
balitzate	litzakete

- B8.
 nintzakean/nintzakenan
 nintzakeen

 nintzakezun
 nintzakezuen
 nintzaketen
-
- hintzakedan

 hintzakeen
 hintzakegun

 hintzaketen
-
- nezakeen
 hezakeen
 zezakeen
 genezakeen
 zenezakeen
 zenezaketen
 zezaketen

.....

gintzakean/gintzakenan
gintzakeen

.....

gintzakezun
gintzakezuen
gintzaketen

zintzakedan

.....

zintzakeen
zintzakegun

.....

.....

zintzaketen

zintzaketedan

.....

zintzaketen
zintzaketegun

.....

.....

zintzakete(te) n

nitzakeen

hitzakeen

zitzakeen

genitzakeen

zenitzakeen

zenitzaketen

zitzaketen

C.

.....

nazak/nazan
(naza-)

.....

nazazu
nazazue
(nazate-)

(hazat-)

.....

(haza-)

(hazazu-)

.....

.....

(hazate-)

.....

ezak/ezan

beza

.....

ezazu

ezazue

bezate

.....

gaitzak/gaitzan

(gaitza-)

.....

gaitzazu

gaitzazue

(gaitzate-)

(zaitzat-)

.....

(zaitza-)

(zaitzagu-)

.....

.....

(zaitzate-)

(zaitzatet-)

.....

(zaitzate-)

(zaitzategu-)

.....

.....

(zaitzate(te)-)

.....
 itzak-itzan
 bitza

.....
 itzazu
 itzazue
 bitzate

OHAR C: Beste honako adizkiok ere (-za- ez baizik -u-erro dutenok) ontzat eman ditugu. Ikus *euk, eun, beu, euzu, euzue, beute*. Eta **ituk, *itun, bitu, *ituzu, *ituzue, *bituzte*.

2. ZER(NOR)-NORI-NORK

A1.	
diat/dinat	dizkiat/dizkinat
diot	dizkiot
.....
dizut	dizkizut
dizuet	dizkizuet
diet	dizkiet
<hr/>	
didak/didan	dizkidak/dizkidan
.....
diok/dion	dizkiok/dizkion
diguk/digun	dizkiguk/dizkigun
.....
.....
diek/dien	dizkiek/dizkien
<hr/>	
dit	dizkit
dik/din	dizkik/dizkin
dio	dizkio
digu	dizkigu
dizu	dizkizu
dizue	dizkizue
die	dizkie

.....
 diagu/dinagu
 diogu

.....
 dizugu
 dizuegu
 diegu

didazu

.....
 diozu
 diguzu

.....

 diezu

didazue

.....
 diozue
 diguzue

.....

 diezue

didate
 diate/dinate
 diote
 digute
 dizute
 dizuete
 diete

A2.

.....
 diaket/dinaket
 dioket

.....
 dizuket
 dizueket
 dieket

.....
 dizkiagu/dizkinagu
 dizkiogu

.....
 dizkizugu
 dizkizuegu
 dizkiegu

dizkidazu

.....
 dizkiozu
 dizkiguzu

.....

 dizkiezu

dizkidazue

.....
 dizkiozue
 dizkiguzue

.....

 dizkiezue

dizkimate
 dizkiate/dizkimate
 dizkiote
 dizkigute
 dizkizute
 dizkizuete
 dizkiote

.....
 dizkiaket/dizkinaket
 dizkioket

.....
 dizkizuket
 dizkizueket
 dizkieket

didakek/didaken

.....

diokek/dioken
digukek/diguken

.....

.....

diekek/dieken

didake

diake/dinake

dioke

diguke

dizuke

dizueke

dieke

.....

diakegu/dinakegu

diokegu

.....

dizukegu

dizuekegu

diekegu

didakezu

.....

diokezu

digukezu

.....

.....

diekezu

didakezue

.....

diokezue

digukezue

.....

.....

diekezue

dizkidakek/dizkidaken

.....

dizkiokek/dizkioken
dizkigukek/dizkiguken

.....

.....

dizkiekek/dizkieken

dizkidake

dizkiake/dizkinake

dizkioke

dizkiguke

dizkizuke

dizkizueke

dizkieke

.....

dizkiakegu/dizkinakegu

dizkiokegu

.....

dizkizukegu

dizkizuekegu

dizkiekegu

dizkidakezu

.....

dizkiokezu

dizkigukezu

.....

.....

dizkiekezu

dizkidakezue

.....

dizkiokezue

dizkigukezue

.....

.....

dizkiekezue

didakete
 diakete/dinakete
 diokete
 digukete
 dizukete
 dizuekete
 diekete

dizkidakete
 dizkiakete/dizkinakete
 dizkiokete
 dizkigukete
 dizkizukete
 dizkizuekete
 dizkiekete

A3.

.....
 diezaadan/diezanadan

diezaiodan

.....

diezazudan
 diezazuedan
 diezaiedan

.....

diezazkiadan/diezazki-
 nadan
 diezazkiotan

.....

diezazkizudan
 diezazkizuedan
 diezazkiedan

diezadaan/diezadanan

.....

diezaioan/diezaionan
 diezaguan/diezagunan

diezazkidaan/diezazki-
 danan

.....

diezazkioan/diezazkionan
 diezazkiguan/diezazki-
 gunan

.....

.....

diezaiean/diezaienan

.....

.....

diezazkiean/diezazkienan

diezadan
 diezaan/diezanan
 diezaion
 diezagun
 diezazun
 diezazuen
 diezaien

diezazkidan
 diezazkian/diezazkinan
 diezazkion
 diezazkigun
 diezazkizun
 diezazkizuen
 diezazkien

.....
diezaagun/diezanagun

diezaiogun

.....
diezazugun
diezazuegun
diezaiegun

diezadazun

.....
diezaiozun
diezaguzun

.....
.....
diezaiezun

diezadazuen

.....
diezaiozuen
diezaguzuen

.....
.....
diezaiezuen

diezadaten
diezaaten/diezanaten

diezaioten
diezaguten
diezazuten
diezazueten
diezaieten

.....
diezazkiagun/diezazki-
nagun

diezazkiogun

.....
diezazkizugun
diezazkizuegun
diezazkiegun

diezazkidazun

.....
diezazkiozun
diezazkiguzun

.....
.....
diezazkiezun

diezazkidazuen

.....
diezazkiozuen
diezazkiguzuen

.....
.....
diezazkiezuen

diezazkidaten
diezazkiaten/diezazki-
naten

diezazkioten
diezazkiguten
diezazkizuten
diezazkizueten
diezazkieten

A4.
badiezaat/badiezana	badiezazkiat/badiezaz- kinat
badieziai	badiezazkiot
.....
badiezazut	badiezazkizut
badiezazu	badiezazkizuet
badieziai	badiezazkiet
<hr/>	<hr/>
badiezadak/badiezadan	badiezazkidak/badiezaz- kidan
.....
badieziaiok/badiezai	badiezazkiok/badiezaz- kion
badiezaguk/badiezagun	badiezazkiguk/badiezaz- kigun
.....
.....
badieziaiek/badiezai	badiezazkiek/badiezaz- kien
<hr/>	<hr/>
badiezat	badiezazkit
badiezak/badiezana	badiezazkik/badiezazkin
badieziai	badiezazkio
badiezagu	badiezazkigu
badiezazu	badiezazkizu
badiezazue	badiezazkizue
badieziai	badiezazkie
<hr/>	<hr/>
.....
badieziaagu/badiezana	badiezazkiagu/badiezaz- kinagu
badieziaiagu	badiezazkiogu
.....
badiezazugu	badiezazkizugu
badiezazuegu	badiezazkizuegu
badieziaiegu	badiezazkiegu

badiehadazu

.....

badiehaiozu

badiehadaguzu

.....

.....

badiehaiezu

badiehadakidazu

.....

badiehadakiozu

badiehadakiguzu

.....

.....

badiehadakiezu

badiehadazue

.....

badiehaiozue

badiehadaguzue

.....

.....

badiehaiezue

badiehadakidazue

.....

badiehadakiozue

badiehadakiguzue

.....

.....

badiehadakiezue

badiehadate

badiehaate/badiehanate

badiehaiote

badiehadagute

badiehadazute

badiehadazuete

badiehaiete

badiehadakidate

badiehadakiate/badiehadakinate

badiehadakiote

badiehadakigute

badiehadakizute

badiehadakizuete

badiehadakiete

A5.

diehaaket/diehanaket

diehaioket

.....

diehadazuket

diehadazuoket

diehaieket

.....

diehadakiaket/diehadaki-
naket

diehadakioket

.....

diehadakizuket

diehadakizuoket

diehadakieket

diezadakek/diezadaken

.....

diezaiokek/diezaioken

diezagukek/diezaguken

.....

.....

diezaiekek/diezaieken

diezadake

diezaake/diezanake

diezaioke

diezaguke

diezazuke

diezazueke

diezaieke

.....

diezaakegu/diezanakegu

diezaiokegu

.....

diezazukegu

diezazuekegu

diezaiekegu

diezadakezu

.....

diezaiokezu

diezagukezu

.....

.....

diezaiekezu

diezazkidakek/diezazki-
daken

.....

diezazkiokek/diezazkio-
kendiezazkigukek/diezazki-
guken

.....

.....

diezazkiekek/diezazkie-
ken

diezazkidake

diezazkiake/diezazkinake

diezazkioke

diezazkiguke

diezazkizuke

diezazkizueke

diezazkieke

.....

diezazkiakegu/diezazki-
nakegu

diezazkiokegu

.....

diezazkizukegu

diezazkizuekegu

diezazkiekegu

diezazkidakezu

.....

diezazkiokezu

diezazkigukezu

.....

.....

diezazkiekezu

diezadakezue

.....

diezaiokezue
diezagukezue

.....

.....

diezaiekezue

diezadakete
diezaakete/diezanaketediezaiokete
diezagukete
diezazukete
diezazuekete
diezaiekete

diezazkidakezue

.....

diezazkiokezue
diezazkigukezue

.....

.....

diezazkiekezue

diezazkidakete
diezazkiakete/diezazki-
naketediezazkiokete
diezazkigukete
diezazkizukete
diezazkizuekete
diezazkiekete

B1.

nian/ninan
nion

.....

nizun
nizuen
nien

hidan

.....

hion
higun

.....

.....

hien

zidan
zian/zinan
zion
zigun
zizun
zizuen
zien

.....

nizkian/nizkinan
nizkion

.....

nizkizun
nizkizuen
nizkien

hizkidan

.....

hizkion
hizkigun

.....

.....

hizkien

zizkidan
zizkian/zizkinan
zizkion
zizkigun
zizkizun
zizkizuen
zizkien

.....
genian/geninan
genion

.....
genizun
genizuen
genien

zenidan

.....
zenion
zenigun

.....
.....
zenien

zenidaten

.....
zenioten
zeniguten

.....
.....
zenieten

zidaten
ziate/zinaten
zioten
ziguten
zizuten
zizueten
zieten

.....
genizkian/genizkinan
genizkion

.....
genizkizun
genizkizuen
genizkien

zenizkidan

.....
zenizkion
zenizkigun

.....
.....
zenizkien

zenizkidaten

.....
zenizkioten
zenizkiguten

.....
.....
zenizkieten

zizkidaten
zizkiaten/zizkinaten
zizkioten
zizkiguten
zizkizuten
zizkizueten
zizkieten

B2.

.....
niake/ninake
nioke

.....
nizuke
nizueke
nieke

.....
nizkiake/nizkinake
nizkioke

.....
nizkizuke
nizkizueke
nizkieke

hidake

.....

hioke

higuke

.....

.....

hieke

lidake

liake/linake

lioke

liguke

lizuke

lizueke

lieke

.....

geniake/geninake

genioke

.....

genizuke

genizueke

genieke

zenidake

.....

zenioke

zeniguke

.....

.....

zenieke

zenidakete

.....

zeniokete

zenigukete

.....

.....

zeniekete

hizkidake

.....

hizkioke

hizkiguke

.....

.....

hizkieke

lizkidake

lizkiake/lizkinake

lizkioke

lizkiguke

lizkizuke

lizkizueke

lizkieke

.....

genizkiake/genizkinake

genizkioke

.....

genizkizuke

genizkizueke

genizkieke

zenizkidake

.....

zenizkioke

zenizkiguke

.....

.....

zenizkieke

zenizkidakete

.....

zenizkiokete

zenizkigukete

.....

.....

zenizkiekete

lidakete
liakete/linakete
liokete
ligukete
lizukete
lizuekete
liekete

lizkidakete
lizkiakete/lizkinakete
lizkiokete
lizkigukete
lizkizukete
lizkizuekete
lizkiekete

B3.
niakeen/ninakeen
niokeen

.....
nizkiakeen/nizkinakeen
nizkiokeen

.....
nizukeen
nizuekeen
niekeen

.....
nizkizukeen
nizkizuekeen
nizkiekeen

hidakeen

hizkidakeen

.....
hiokeen
higukeen

.....
hizkiokeen
hizkigukeen

.....
.....
hiekeen

.....
.....
hizkiekeen

zidakeen
ziakeen/zinakeen
ziokeen
zigukeen
zizukeen
zizuekeen
ziekeen

zizkidakeen
zizkiakeen/zizkinakeen
zizkiokeen
zizkigukeen
zizkizukeen
zizkizuekeen
zizkiekeen

.....
geniakeen/geninakeen

.....
genizkiakeen/genizkina-
keen

geniokeen

genizkiokeen

.....
genizukeen
genizuekeen
geniekeen

.....
genizkizukeen
genizkizuekeen
genizkiekeen

zenidakeen

.....

zeniokeen

zenigukeen

.....

.....

zeniekeen

zenidaketen

.....

zenioketen

zeniguketen

.....

.....

zenieketen

zidaketen

ziaketen/zinaketen

zioketen

ziguketen

zizuketen

zizueketen

zieketen

zenizkidakeen

.....

zenizkiokeen

zenizkigukeen

.....

.....

zenizkiekeen

zenizkidaketen

.....

zenizkioketen

zenizkiguketen

.....

.....

zenizkieketen

zizkidaketen

zizkiaketen/zizkinaketen

zizkioketen

zizkiguketen

zizkizuketen

zizkizueketen

zizkieketen

B4.

banik/banin

banio

.....

banizu

banizue

banie

bahit

.....

bahio

bahigu

.....

.....

bahie

.....

banizkik/banizkin

banizkio

.....

banizkizu

banizkizue

banizkie

bahizkit

.....

bahizkio

bahizkigu

.....

.....

bahizkie

balit
 balik/balin
 balio
 baligu
 balizu
 balizue
 balie

.....
 bagenik/bagenin
 bagenio

 bagenizu
 bagenizue
 bagenie

bazenit

 bazenio
 bazenigu

 bazenie

bazenidate

 bazeniote
 bazenigute

 bazeniete

balidate
 baliate/balinate
 baliothe
 baligute
 balizute
 balizuete
 baliete

balizkit
 balizkik/balizkin
 balizkio
 balizkigu
 balizkizu
 balizkizue
 balizkie

.....
 bagenizkik/bagenizkin
 bagenizkio

 bagenizkizu
 bagenizkizue
 bagenizkie

bazenizkit

 bazenizkio
 bazenizkigu

 bazenizkie

bazenizkidate

 bazenizkiote
 bazenizkigute

 bazenizkiete

balizkidate
 balizkiote/balizkinate
 balizkiote
 balizkigute
 balizkizute
 balizkizuete
 balizkiete

B5.
niezaan/niezanan	niezazkian/niezazkinan
niezaion	niezazkion
.....
niezazun	niezazkizun
niezazuen	niezazkizuen
niezaien	niezazkien
-----	-----
hiezadan	hiezazkidan
.....
hiezaion	hiezazkion
hiezagun	hiezazkigun
.....
.....
hiezaien	hiezazkien
-----	-----
ziezadan (liezadan...)	ziezazkidan (liezazki- dan...)
ziezaan/ziezanan	ziezazkian/ziezazkinan
ziezaion	ziezazkion
ziezagun	ziezazkigun
ziezazun	ziezazkizun
ziezazuen	ziezazkizuen
ziezaien	ziezazkien
(ikus OHAR B5, or. 2)	(ikus OHAR B5)
-----	-----
.....
geniezaan/geniezanan	geniezazkian/geniezazki- nan
geniezaion	geniezazkion
.....
geniezazun	geniezazkizun
geniezazuen	geniezazkizuen
geniezaien	geniezazkien
-----	-----

zeniezadan

.....

zeniezaion

zeniezagun

.....

.....

zeniezaien

zeniezazkidan

.....

zeniezazkion

zeniezazkigun

.....

.....

zeniezazkien

zeniezadaten

.....

zeniezaioten

zeniezaguten

.....

.....

zeniezaieten

zeniezazkidaten

.....

zeniezazkioten

zeniezazkiguten

.....

.....

zeniezazkieten

ziezadaten (liezadaten...)

ziezaaten/ziezanaten

ziezaioten

ziezaguten

ziezazuten

ziezazueten

ziezaieten

(ikus OHAR B5)

ziezazkidaten (liezazki-
daten...)ziezazkiaten/ziezazkina-
ten

ziezazkioten

ziezazkiguten

ziezazkizuten

ziezazkizueten

ziezazkieten

(ikus OHAR B5)

B6.

baniezak/baniezan

baniezaio

.....

baniezazu

baniezazue

baniezaie

.....

baniezazkit/baniezazkin

baniezazkio

.....

baniezazkizu

baniezazkizue

baniezazkie

bahiezat

.....

bahiezaio

bahiezagu

.....

.....

bahiezaie

baliezat

baliezak/baliezan

baliezaio

baliezagu

baliezazu

baliezazue

baliezaie

.....

bageniezak/bageniezan

bageniezaio

.....

bageniezazu

bageniezazue

bageniezaie

bazeniezat

.....

bazeniezaio

bazeniezagu

.....

.....

bazeniezaie

bazeniezadate

.....

bazeniezaiote

bazeniezagute

.....

.....

bazeniezaiete

bahiezazkit

.....

bahiezazkio

bahiezazkigu

.....

.....

bahiezazkie

baliezazkit

baliezazkik/balieazakin

baliezazkio

baliezazkigu

baliezazkizu

baliezazkizue

baliezazkie

.....

bageniezazkik/bageniezazkin

bageniezazkio

.....

bageniezazkizu

bageniezazkizue

bageniezazkie

bazeniezazkit

.....

bazeniezazkio

bazeniezazkigu

.....

.....

bazeniezazkie

bazeniezazkidate

.....

bazeniezazkiote

bazeniezazkigute

.....

.....

bazeniezazkiote

baliezadate
baliezaate/baliezanate

baliezaiote
baliezagute
baliezazute
baliezazuete
baliezaiete

baliezazkidate
baliezazkiate/baliezaz-
kinate
baliezazkiote
baliezazkigute
baliezazkizute
baliezazkizuete
baliezazkiete

B7.

niezaake/niezanake
niezaioke

.....

niezazuke
niezazueke
niezaieke

.....

niezazkiake/niezazkinake
niezazkioke

.....

niezazkizuke
niezazkizueke
niezazkieke

hie zadake

.....

hie zaioke
hie zaguke

.....

.....

hie zaieke

hie zazkidake

.....

hie zazkioke
hie zazkiguke

.....

.....

hie zazkieke

lie zadake
lie zaake/liezanake
lie zaioke
lie zaguke
lie zazuke
lie zazueke
lie zaieke

lie zazkidake
lie zazkiake/lie zazkinake
lie zazkioke
lie zazkiguke
lie zazkizuke
lie zazkizueke
lie zazkieke

.....
geniezaake/geniezanake

geniezaioke

.....
geniezazuke
geniezazueke
geniezaieke

zeniezadake

.....
zeniezaioke
zeniezaguke

.....
.....
zeniezaieke

zeniezadakete

.....
zeniezaiokete
zeniezagukete

.....
.....
zeniezaiekete

liezadakete
liezaakete/liezanakete

liezaiokete
liezagukete
liezazukete
liezazuekete
liezaiekete

.....
geniezazkiake/geniezaz-
kinake

geniezazkioke

.....
geniezazkizuke
geniezazkizueke
geniezazkieke

zeniezazkidake

.....
zeniezazkiokete
zeniezazkigukete

.....
.....
zeniezazkieke

zeniezazkidakete

.....
zeniezazkiokete
zeniezazkigukete

.....
.....
zeniezazkiekete

liezazkidakete
liezazkiakete/liezazki-
nakete

liezazkiokete
liezazkigukete
liezazkizukete
liezazkizuekete
liezazkiekete

B8.
niezaakeen/niezanakeen	niezazkiakeen/niezazki- nakeen
niezaiokeen	niezazkiokeen
.....
niezazukeen	niezazkizukeen
niezazuekeen	niezazkizuekeen
niezaiekeen	niezazkiekeen
<hr/>	<hr/>
hiezdakeen	hiezzakidakeen
.....
hiezaiokeen	hiezzazkiokeen
hiezagukeen	hiezzazkigukeen
.....
.....
hiezaiekeen	hiezzazkiekeen
<hr/>	<hr/>
ziezadakeen	ziezazkidakeen
ziezaakeen/ziezanakeen	ziezazkiakeen/ziezazki- nakeen
ziezaiokeen	ziezazkiokeen
ziezagukeen	ziezazkigukeen
ziezazukeen	ziezazkizukeen
ziezazuekeen	ziezazkizuekeen
ziezaiekeen	ziezazkiekeen
<hr/>	<hr/>
.....
geniezaakeen/geniezana- keen	geniezazkiakeen/genie- zazkinakeen
geniezaiokeen	geniezazkiokeen
.....
geniezazukeen	geniezazkizukeen
geniezazuekeen	geniezazkizuekeen
geniezaiekeen	geniezazkiekeen
<hr/>	<hr/>

zenieadakeen

.....

zeniezaiokeen

zeniezagukeen

.....

.....

zeniezaiekeen

zenieadaketen

.....

zeniezaioketen

zeniezaguketen

.....

.....

zeniezaieketen

ziezadaketen

ziezaaketen/ziezanaketen

ziezaioketen

ziezaguketen

ziezazuketen

ziezazueketen

ziezaieketen

zeniezazkidakeen

.....

zeniezazkiokeen

zeniezazkigukeen

.....

.....

zeniezazkiekeen

zeniezazkidaketen

.....

zeniezazkioketen

zeniezazkiguketen

.....

.....

zeniezazkieketen

ziezazkidaketen

ziezazkiaketen/ziezazki-
naketen

ziezazkioketen

ziezazkiguketen

ziezazkizuketen

ziezazkizueketen

ziezazkieketen

C. iezadak/iezadan

.....

iezaiok/iezaion

iezaguk/iezagun

.....

.....

iezaiek/iezaien

iezazkidak/iezazkidan

.....

iezazkiok/iezazkion

iezazkiguk/iezazkigun

.....

.....

iezazkiek/iezazkien

biezat
 biezak/biezan
 biezaio
 biezagu
 biezazu
 biezazue
 biezaie

ie zadazu

 ie zaiozu
 ie zaguzu

 ie zaiezu

ie zadazue

 ie zaiozue
 ie zaguzue

 ie zaiezue

biezadate
 biezaate/biezanate
 biezaio te
 biezagute
 biezazute
 biezazuete
 biezaiete

biezakit
 biezakik/biezakkin
 biezakio
 biezakigu
 biezakizu
 biezakizue
 biezakie

ie zakkidazu

 ie zakkiozu
 ie zakkiguzu

 ie zakkiezu

ie zakkidazue

 ie zakkiozue
 ie zakkiguzue

 ie zakkiezue

biezakkidate
 biezakkiate/biezakkinate
 biezakkio te
 biezakkigute
 biezakkizute
 biezakkizuete
 biezakkiete

Besteok ere, paradigmak osorik betetzen ibili gabe eta eredu bezala, aipatu genituen. Edozeinek antzeman diezaiekeenez, NOR-NORI-NORK adizkiak dira, NOR hirugarren pertsona ez baizik besteren bat denekoak:

zuk ni hari eraman NAIOSU (← nauzu); NAIOSU etab.

zuk gu hari eraman GAIOSU (← gaituzu); GAIOSU etab.

zuk ni hari eraman NINDIOSUN (← ninduzun); NINDIOSUN etab.

zuk gu hari eraman GINDIOSUN (← gintuzun); GINDIOSUN etab.

zuk ni hari eraman NIAZIOSUN etorri naiz (← nazazun).

zuk gu hari eraman GIAITZIOSUN etorri gara (← gaitzazun).

zuk ni hari eraman NIENTZIOSUN etorri nintzen (← nintzazun).

zuk gu hari eraman GIENZIOSUN etorri ginen (← gintzazun).

zuk ni hari eraman NIAZIOSU (← nazakezu).

zuk gu hari eraman GIAITZIOSU (← gaitzakezu).

zuk ni hari eraman NIENTZIOSU (← nintzakezu).

zuk gu hari eraman GIENZIOSU (← gintzakezu).

zuk ni hari eraman NIENTZIOSUN (← nintzakezun).

zuk gu hari eraman GIENZIOSUN (← gintzakezun).

Arantzazun, 1972ko uztailean aditiz batuari buruzko bilkuretako batzarkide batzuk.

Zutik: Mixelena, Haritschelhar, Irigoyen, Villasante, Sarustegi, Altuna eta Berriatua.

Makurturik: San Martin, Lizundia, Intxausti eta Kintana.